

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2300

Vragen van het lid **El Fassed** (GroenLinks) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over *vergunningen voor wapenexport, wapendoorvoer en de export van componenten in wapensystemen naar Saudi-Arabië* (ingezonden 15 maart 2011).

Antwoord van minister **Rosenthal** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 21 april 2011).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Troops open fire as Saudis brace for «day of rage»»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u een overzicht geven van door Nederland verleende vergunningen voor wapenexport, wapendoorvoer en de export van componenten in wapensystemen met Saudi-Arabië als eindbestemming tussen 2007 en december 2010?

Antwoord 2

Ja, zie bijlage.²

Vraag 3

Is het waar dat er een trendbreuk is tussen opeenvolgende ministers van Buitenlandse Zaken en de beoordeling van de mensenrechtensituatie in Saudi-Arabië door het ministerie van Buitenlandse Zaken? Zo nee, betekent dit dat de mensenrechtensituatie in Saudi-Arabië hetzelfde is gebleven? Zo ja, op welke wijze is de mensenrechtensituatie verbeterd dan wel verslechterd?

Antwoord 3

Er is geen breuk in de waardering van de mensenrechtensituatie in Saoedi-Arabië tussen de vorige minister en mijzelf. De mensenrechtensituatie was en is zorgwekkend. Koning Abdullah heeft echter voorzichtige stappen genomen die een positieve ontwikkeling in gang hebben gezet. In de laatste jaren is

¹ Australian, 12 maart 2011

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Saoedi-Arabië in toenemende mate bereid gebleken gesprekken aan te gaan over mensenrechtenonderwerpen. Het land is toegankelijker voor externe onderzoeken en consultaties, zoals het bezoek van de VN Hoge Commissaris voor de Mensenrechten in 2010 toont. Desondanks blijft de mensenrechtensituatie reden tot zorg: vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst zijn beperkt, vrouwen en sjiieten worden gediscrimineerd, lijfstraffen en de doodstraf worden toegepast.

Vraag 4

Klopt het dat Thales Nederland componenten, zoals het SOTAS intercom systeem, heeft geleverd voor door de VS aan Saudi-Arabië geleverde Abrams M1A2S tanks?

Antwoord 4

In 2007 is een vergunning verleend voor de levering van (delen van) communicatieapparatuur voor tanks en pantservoertuigen van de landmacht van Saoedi-Arabië, zoals eind 2008 is aangegeven in de beantwoording van een reeks vragen van de vaste commissie voor Economische Zaken³. Het ging daarbij met name om communicatieapparatuur voor de bemanningen van de door de Verenigde Staten geleverde of toen nog te leveren Abrams tanks. De communicatieapparatuur zelf was niet militair in de zin van de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen, maar omdat de levering ook een groot aantal aan de apparatuur te koppelen en wel als militair goed geclassificeerde helmsets omvatte, is de transactie toch beoordeeld als een levering van militaire communicatieapparatuur. Nadien zijn nog meermalen uitvoervergunningen voor delen of losse helmsets afgegeven.

Vraag 5

Was de eindbestemming bekend van deze componenten en is hiervoor een exportvergunning aangevraagd en verleend?

Antwoord 5

De eindgebruiker was bekend. Na toetsing aan de criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt inzake wapenexport is de vergunning toegekend.

Vraag 6, 7

Hoe beoordeelde u de mensenrechtensituatie op dat moment? En hoe hoog achtte u het risico dat tanks en gepantserde voertuigen zouden kunnen worden ingezet tegen mogelijke demonstraties en mensenrechtenschendingen?

Hoe hoog acht u dat risico op dit moment?

Antwoord 7

De beoordeling van risico's bij wapenexport gebeurt aan de hand van de acht criteria uit het EU Gemeenschappelijk Standpunt en hangt eveneens samen met de aard van de goederen uit de concrete aanvraag en met de eindgebruiker. Ik beoordeelde de mensenrechtensituatie als zorgwekkend. Echter, onder meer gezien het feit dat de te leveren goederen niet in verband konden worden gebracht met de in Saoedi-Arabië geconstateerde mensenrechtenschendingen, is de vergunning positief getoetst aan de criteria voor wapenexport in het Gemeenschappelijk Standpunt van de EU.

Voor zover mij bekend zijn de bovengenoemde tanks niet ingezet tegen demonstranten; desalniettemin bestaat onder de huidige onrustige omstandigheden een groter risico dan voorheen dat dit toch gebeurt. Daarom zou op dit moment een dergelijke vergunningsaanvraag niet worden goedgekeurd.

Vraag 8

Kunt u deze vragen zo spoedig mogelijk beantwoorden met het oog op het AO over Wapenexportbeleid van 16 maart a.s.?

Antwoord 8

Beantwoording voor het AO is helaas niet gelukt.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 22 054, nr. 143.